

УДК 368.5(477)

Бабенко-Левада В.Г.<sup>1</sup>

<sup>1</sup>канд. економ. наук, доц. ЗНТУ

## **РМА ЯК МОЖЛИВИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ АГРОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Аграрне страхування має величезне значення для українських аграріїв, оскільки, як правило, внаслідок погодних умов аграрії несуть істотні збитки. Саме тому, такий важливий інструмент, як агрострахування, може допомогти аграріям зменшити втрати, зумовлені несприятливими погодними умовами, і дати їм можливість погасити кредити. В даний момент агрострахування в Україні тільки розвивається.

Міжнародний досвід Проекту ІФС «Розвиток фінансування аграрного сектора в Європі і Центральній Азії» в вивченні та дослідженні моделей агрострахування в таких країнах, як США, Канада, Іспанія та Туреччина спрямований на те, щоб допомогти адаптувати і забезпечити функціонування кращих світових досягнень на ринку агрострахування з урахуванням внутрішніх особливостей України.

Спільно з Міністерством аграрної політики та продовольства України ІФС працює над побудовою надійної системи аграрного страхування, яка б стала надійною опорою для розвитку сільського господарства країни. Саме з цією метою експерти проекту ІФС запропонували Міністерству концепцію створення нової моделі агрострахування в Україні. Прототипом нової моделі стала структура Агентства з управління аграрними ризиками в США (RMA).

Проект «Розвиток фінансування аграрного сектора в Європі і Центральній Азії» досліджував, як працює система агрострахування в багатьох розвинених країнах. Зараз пропонуємо більш детально розглянути модель агрострахування на прикладі Американського Агентства з управління аграрними ризиками. У США не існує спеціального об'єднання пулу страхових організацій, який би виконував функцію постачальника послуг з аграрного страхування. У той же час, приватні страхові компанії продають і обслуговують страхові продукти. Страховики укладають контракт з Агентством з управління аграрними ризиками (RMA).

Агентство з управління ризиками (RMA) підпорядковане Міністерству сільського господарства США і бере участь в розробці та реалізації федеральної програми сільськогосподарського страхування агровиробників в Сполучених Штатах Америки. RMA керує Федеральною корпорацією страхування сільськогосподарських культур (FCIC). RMA через FCIC виділяє субсидії на покриття частини страхової премії аграрію в рамках федеральної програми страхування. Розмір субсидії варіюється від 56% до 100% (катастрофічне покриття). Фермер оплачує тільки свою частину страхової

премії, а субсидованою частиною премії RMA направляється на рахунок страхової компанії, яка уклала договір з фермером.

RMA керує розробкою і затверджує страхові програми і продукти, включаючи розробку дизайну, розрахунок тарифів, розробку стандартів андеррайтингу та процедур оцінки збитку. RMA відповідає за адміністрування субсидій на страхові премії через єдину електронну систему.

Приватним страховим компаніям, які співпрацюють з RMA, надається державна перестраховальна захистів відповідно до програм державного страхування. Справа в тому, що страхова компанія не може відмовити в наданні страхового захисту фермеру, який погано веде діяльність і не дотримується технологій. Приїхавши на огляд поля, страховик розуміє, що зазнає збитків, але відмовити в страхуванні не має права.

У такому випадку страховик «перекладає відповідальність за утримання поганих ризиків на державу», а держава в свою чергу бере цю відповідальність, виконуючи функцію надання соціальних гарантій. В цьому і полягає ключовий елемент державного перестраховування.

За періоди впровадження першої та другої хвилі субсидій, довіру до агрострахування з боку агровиробників не виросло. Гострим залишається питання надання якості агрострахового послуг. До того ж, сам агровиробник, і той, хто спробував страхуватися, і той, хто тільки чув про можливість мінімізувати втрати від погодних ризиків, мало обізнані про страхування і його можливості. До того ж в Україні велике значення має підвищення прозорості, оперативного прийняття рішень і активного обміну знаннями між гравцями ринку.

Отже, проаналізувавши наш персональний шлях розвитку системи агрострахування і зробивши роботу над помилками, можна зробити тільки один висновок: для України державний нагляд і контроль є суттєвим компонентом ефективного функціонування системи.

Створення Аграрного страхового пулу як партнера Міністерства аграрної політики та продовольства України в реалізації якісних страхових послуг в Україні, на жаль, не виправдало очікувань. Міністерство почало тісну співпрацю з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) з метою створення нової надійної системи агрострахування в березні 2017 року.

За сприяння IFC Міністерство аграрної політики і продовольства України мало можливість ознайомитися з американською моделлю Агентства з управління аграрними ризиками (RMA). Грунтуючись на особливостях ринку агрострахування в Україні і в світлі останніх реформ в цьому напрямку, саме американська модель як приклад ефективного державного контролю та управління системою агрострахування була обрана Міністерством для імплементації в Україні.

Першим кроком в реалізації цієї мети буде створення і розвиток в структурі Міністерства підрозділу з управління аграрними ризиками («Підрозділ»), яке потенційно може трансформуватися в Агентство з управління аграрними ризиками.

За основу функціонування вдосконаленої системи агрострахування Міністерством аграрної політики та продовольства України було прийнято рішення передати регулюючі та контролюючі функції "Підрозділу", а комерційні відносини з укладення страхових договорів залишити за страховим ринком.

З метою підвищення нагляду і регулювання діяльності по сільськогосподарському страхуванню «Підрозділ» проводитиме регулярні зустрічі та обговорення проблематики ринку і вирішувати складні завдання. Визначаючи і реалізуючи пріоритетні напрямки розвитку системи агрострахування, «Підрозділ» паралельно буде сприяти гармонізації аграрної політики в цілому та створить ефективні стимули її розвитку.

З метою підвищення попиту і якості послуг агрострахування планується проаналізувати потреби агровиробників в страхових продуктах і розробити кращі продукти, які б задовольняли попит агровиробників. «Підрозділ» забезпечить високий рівень обізнаності агровиробників про можливості управління ризиками в агровиробництві, проведення відповідних просвітницьких заходів, що дозволить підвищити довіру до цього ринку.

IFC надає підтримку Міністерству аграрної політики і продовольства України в питанні підготовки майбутніх фахівців підрозділу. Експерти IFC проводять навчання з питань агрострахування для 5-ми фахівців Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Україна впевнено рухається далі і вводить нові інструменти і підходи для розвитку аграрного сектора. Створення потужної системи агрострахування в країні як дієвого ресурсу та інструменту щодо посилення аграрного сектора в питанні мінімізації ризиків, що впливають на прибутковість виробництва - один з ключових етапів у розвитку агрострахування в Україні.